

# Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο



Γιώτα Κριλή

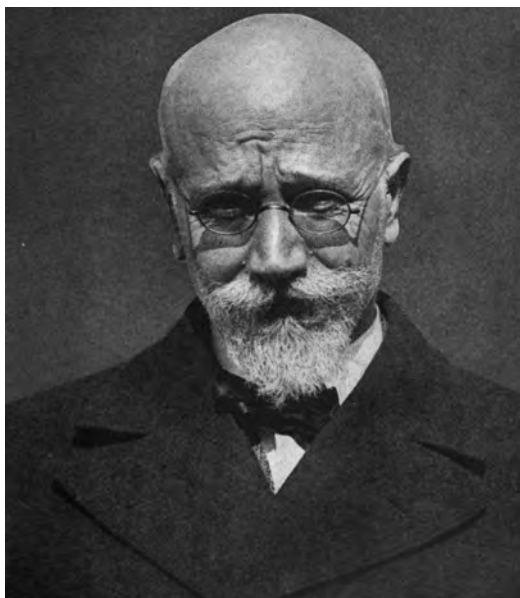
## Μέρος 46ο

**Ε**φτασαν απομεινάρια στην Αθήνα και την βρήκαν ανάστατη. Ο προεκλογικός πυρετός ανέβαινε. Πλησίαζε η μέρα που οι πολίτες θα έριχναν την ψήφο τους.

Εκείνο το επαναστατικό αγέρι που φύσηξε πριν ένα χρόνο από το Γουδί ήταν φορτισμένο με οράματα και νοτισμένο από τα αχ και βαχ των φτωχών, των καταπιεσμένων και των παραμερισμένων. Ο κόσμος ένιωθε το χάδι του και ανασπλώθηκε. Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος αφύπνισε τα συμφέροντά του. Εκείνες οι εκλογές θα γίνονταν πεδίο μάχης. Θα αναμετρίονταν η δημοκρατία με την ολιγαρχία, η ανεξαρτησία με την υποδούλωση, η επανάσταση με το κατεστημένο. Οι άνθρωποι ανασκουμπώθηκαν. Έκαναν συγκεντρώσεις, συζητούσαν μεταρρυθμίσεις, διαλάλουν συνθήματα: «Κάτω τα παλιά κόμματα!» «Ζήτω η Ανόρθωση!» Συντεχνίες και εργατικά σωματεία μετατρέπονταν σε εκλογικά κέντρα. Έμποροι, βιοτέχνες, βιομήχανοι, δικηγόροι, γιατροί και άλλοι επαγγελματίες συμμετείχαν στην προεκλογική κίνηση. Πάνω από χίλιοι υποψήφιοι κομμάτων και κοινωνικών οργανώσεων κατέβηκαν στον εκλογικό στίβο για να διεκδικήσουν την ψήφο του ελληνικού λαού.

Στις εκλογές στις 8 Αυγούστου του 1910, το πρόσφορο αγέρι από το Γουδί σάρωσε τις παλιές τακτικές, επιφέροντας σοβαρό πλήγμα στον παλαιοκομματισμό. Η εξουσία έπαυσε να είναι προνόμιο της ολιγαρχίας. «Αληθές λαϊκόν κύμα εκάλυψε την πολιτικήν επιφάνειαν της χώρας. Εκατόν εξήντα πέντε υποψήφιοι του επαναστατικού προγράμματος εξελέγησαν θριαμβευτικώς». Για πρώτη φορά εκλέχθηκαν τέσσερις σοσιαλιστές βουλευτές, καθώς και ο σοσιαλδημοκράτης Αλέξανδρος Παπαναστασίου και ένας συνάδερφός του από τους κοινωνιολόγους. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που έλειπε στο εξωτερικό, εξελέγη πρώτος βουλευτής της Αττικοβοιωτίας χωρίς να συμμετέχει στην προεκλογική αναμέτρηση. Το αποτέλεσμα των εκλογών χαρακτηρίστηκε ως «ειρηνική επανάσταση», που έθετε τα θεμέλια για τις μετέπειτα εξελίξεις του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος. Ο δε Βενιζέλος δήλωσε: «το αποτέλεσμα των εκλογών τούτων αποτελεί αυστηράν καταδίκην κατά του παρελθόντος».

Ο εκλογικός αναβρασμός είχε επιφέρει την κάψα του καλοκαιριού και οι πολιτικές ζυμώσεις δεν έλεγαν να κοπάσουν. Πλήθη συγκεντρώνονταν στην Πλατεία Συντάγματος. Το πρώιμο φθινοπωρινό δροσερό αγέρι θώπευε τα ανήσυχά πρόσωπά τους. Ο καπετάν Ροκάκης, με το μπαστούνι στο δεξί χέρι και κρατώντας το χέρι του Σωκράτη με το αριστερό, κίνησε



Ο Ελευθέριος Βενιζέλος (1864–1936) ήταν Έλληνας πολιτικός που διετέλεσε πρωθυπουργός της Κρητικής Πολιτείας και επτά φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας. Ως πολιτικός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο Κρητικό Ζήτημα καθώς και στα πολιτικά δρώμενα της Ελλάδας από το 1910 έως τον θάνατό του 1936.

νωρίς για να πιάσει θέση σε παγκάκι. Σιγά-σιγά μαζεύονταν γύρω του και η συνθησιμένη παρέα.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που είχε ιδρύσει πρόσφατα το κόμμα των Φιλελευθέρων, θα μιλούσε για πρώτη φορά στους Νεοέλληνες. Τους προσφώνησε «Συμπολίτες», και στη συνέχεια επισήμανε και κατάγγειλε τα προβλήματα που μάστιζαν τη χώρα: την ανεπάρκεια της διοίκησης, της νομοθεσίας, της δημόσιας εκπαίδευσης και πολλών άλλων δημοσίων υπηρεσιών. Τον ανεπαρκή νόμο που είχε καταστήσει ιστός αράχνης, ικανός να συλλαμβάνει τους ασθενέστερους, όμως κατασιζόταν θρασέως από τους ισχυρούς. Την ανεύθυνη και ατερμάτιστη πολιτική που ζημίωνε τις εξωτερικές σχέσεις της Ελλάδας, που μείωνε το κύρος της στην οικογένεια των πολιτισμένων λαών, και που δημιουργούσε αντίξοες συνθήκες για τις κατώτερες τάξεις οδηγώντας τους νέους στη μετανάστευση. Τόνισε ότι η κακοδιοίκηση του κράτους οφειλόταν στην ανικανότητα της κυβέρνησης να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον και στην αντιπολίτευση που απέβλεπε στην κατάληψη της αρχής, «χάριν της οποίας εθυσιάζετο πολλάκις πάσα άλλη αρχή και κάθε άλλο συμφέρον του κράτους».

Ανέφερε ότι ήδη, έπειτα από επιτόπια μελέτη των συνθηκών, είχε καθοδηγήσει το στρατό να επιστρέψει το ταχύτερο στους στρατώνες, «ίνα αφοσιωθεί ολοψύχως εις το επείγον έργον της στρατιωτικής ανασυντάξεως, αξιών προς τούτο και επιβάλλων εν ανάγκη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής Βουλής». Τότε πολλοί από το πλήθος φώναξαν: «Συντακτική! Συντακτική!» Ο Βενιζέλος αντέδρασε και η επιβλητική του φωνή ακούστηκε επαναλαμβάνοντας: «Αξιών προς τούτο και επιβάλλων εν ανάγκη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής

Βουλής». Ο καπετάν Ροκάκης χτύπησε το μπαστούνι του στο έδαφος φωνάζοντας δυνατώτερα μαζί με τους άλλους: «Συντακτική! Ζήτω η Συντακτική!» Και η φωνή του Βενιζέλου αντήχησε πιο σταθερή και επιβλητική: «Επιμένω ότι έδωκα την γνώμη μου ν' αφοσιωθή ο στρατός εις το επείγον έργον της ανασυντάξεως των στρατιωτικών δυνάμεων της χώρας και συγχρόνως έδωκα εις την επανάστασιν την συμβουλήν να αξιώση και επιβάλη εν ανάγκη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής Βουλής».

Οι φωνές συνεχίστηκαν «Όχι, όχι, Συντακτική!» και συνάμα τις αποστόμωσαν άλλες φωνάζοντας: Σιωπή! Σιωπή!»

Σιώπησε το πλήθος και τα λόγια του Βενιζέλου υψώθηκαν επικριτικά, στοχαστικά, συμβουλευτικά, διευκρινίζοντας ότι: «οι άρχοντες άρχουν υπέρ των πολλών και όχι υπέρ των λίγων». Είπε κατηγορηματικά ότι οι μεταρρυθμίσεις δεν θα έθιγαν ούτε τη μορφή της Πολιτείας ούτε τη Δυναστεία. Είχε ακράδαντη πεποίθηση ότι το σύστημα της βασιλευόμενης δημοκρατίας ήταν σύστημα πολιτεύματος που προσαρμόζεται άριστα προς την πολιτική μόρφωση του ελληνικού λαού και εξυπηρετεί προσφορότερα τα εθνικά συμφέροντα. Τόνισε την ανάγκη να είναι το κράτος ενωμένο για να επιτευχθεί η ανόρθωση και ο εκσυγχρονισμός του. Επιπλέον, εξήγησε το δικό του ρόλο: «Δεν έρχομαι ενταύθα ως αρχηγός νέου και εοχηματισμένου κόμματος. Έρχομαι απλώς σημαφόρος νέων πολιτικών ιδεών». Ακούστηκε φωνή: «Όλοι μαζί σου!»

Ο Βενιζέλος, στην ομιλία του της 5ης Σεπτεμβρίου 1910, υπεράσπισε με αυθεντικότητα και αποφασιστικότητα τη σύγκληση της Αναθεωρητικής Βουλής για την αναθεώρηση του Συντάγματος ώστε να εξασφαλιστεί η σταθερότητα της χώρας καθώς και η υποστήριξη των Μεγάλων Δυνάμεων που ήταν αναγκαία. Ήδη εκείνη τη χρονική στιγμή είχαν αποτρέψει τα σχέδια των Νεότουρκων να εμποδίσουν τον ίδιο το Βενιζέλο και άλλους κρητικούς πολιτικούς να πολιτευτούν στην Ελλάδα λόγω που ήταν πολίτες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Το πλήθος διαισθάνθηκε την ειλικρίνειά του, την παρηγορία του, το όραμά του, την ηγετική του υπόσταση και ξέσπασε σε ενθουσιώδη χειροκροτήματα και ζητωκραυγές: «Εύγε! Όλοι μαζί σου!» Ο Βενιζέλος ήταν ήδη ο αρχηγός. Ένα λαμπερό αστέρι αναδύονταν στον πολιτικό ορίζοντα της Ελλάδας. Ο καπετάν Ροκάκης με μάτια βουρκωμένα άρχισε να σιγοτραγουδάει:

Στοι Αλιάκες εις το Θέρισσο, εις έναν βράχο πάνω  
κάθει' ένας σταυραπότ' με τις χρυσές φτερούγες...

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

**Σιώπησε το πλήθος και τα λόγια του Βενιζέλου υψώθηκαν επικριτικά, στοχαστικά, συμβουλευτικά, διευκρινίζοντας ότι: «οι άρχοντες άρχουν υπέρ των πολλών και όχι υπέρ των λίγων».**